

Forfatter: Brorson, Hans Adolph

Titel: Udrag fra Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

Citation: Brorson, Hans Adolph: "Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956", i Brorson, Hans Adolph: *Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956*, 1951-56, s. 521. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brorson03grval-shoot-idm140139952866400/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

melodi ved falsk udfyldning. El. II, 11, s. 12, passer nøjagtigt, men er jævn og intetsigende.

XIII

16 (299): *I dag skal ætting sjunge* —

Den ret simple strofe benytter Brorson kun dette sted. Med 2 stavelers tilføjelse til sidste linie fås »Nu hviler mørk og enge« (brugt til Ktenodiets nr. 37, 249 og 253), som dog varierer digtet her. J. A. L. Holm har foreslået. — El. III, 1, 13 synes at være en omsungen korst, som jeg dog ikke har kunnet identificere. — F. 1200 (26 mel.), Z. 2266-2267. — Klinge angiver i Sjungekør II, 5 »Udi din store vrede« og medfører melodien i grundtallet 1609.

XV

19 (302): *Jeg ser dig, søde Lam at stå* —
21 (304): *Åf Fader, lad dit ord og ånd* —

De to strofer er ikke helt ens; nr. 21 har to stavelser færre i 5. linie og gennemfører den anomali at parrime lang og kort linie (som -I skovens dybe, stille roe). Brorson har kun brugt stroferne her, men de har paralleler hos Foss, Stub og Sverdrates — uden at enkelte kan udpeges som forbilleder. De er sammenstillet her, fordi Univ. bibl.s førstetryk ved dem begge har melodiangivelsen »Sæt fugler i fargylden bur« samt et tegn for ordgentagelse i nr. 19 (lin. 6 i hver strofe), mens melodierne kan forkortes til nr. 21's linie 5-6 (ved at man stryger tonemangtagnelserne her). Melodiangivelsen er begrænsningen til 3. strofe af den udbredte norske »Ak fæled, ædle frihedsstand« (Ny. Ras. I, 39; Låtken 134; melodierne her er formodlig varianter af den nederlandske vise om Pierlala, som vist af F. Videra, GDV. II, 15, hvor den er utrykt).

Af tabellen vil ses, at begge salmer, især dog nr. 19, har været folkelige favoritter. De danske forsamlingstoner er intetsigende. De norske er alle (undtagen El. II, 2, s. 2) møll-ægtige og peger måske vagt hen mod Pierlala-melodien eller den bealgetede af Schein, som vi siden Laub har benyttet til nr. 21 (DK 5), se navnlig Øst 25. — F. 1642 og 1640 (2 anon. ældre mel.) eller Z. 5574-76 og 5592-98 (5591: Schein) giver ingen videre opklæring.

XVII

22 (305): *Er ikke Efrata min lyst* —
33 (316): *Så sød er Jesu hyrdsfavn* —

Til P. Gerhards original (22) i det almindelige 7-liniede metrum (f. eks. »Af dybsens nød«) bringer Freylinghausens 40. art 21 melodier. Brorson har imidlertid gjort strofen sjældnere ved at udvide den med en slutlinie og har kun Sv. 33 som parallel til den. Freylinghausens eneste parallel er Joh. Schops melodi til »Er-montre dich, mein schwacher Geist« (i Joh. Crügers »Praxis pietatis melica« 1648), der i betragtning af metrets sjældenhed muligt har været Brorsons forelæg. Stubs parallel »Her bragte tiden en pokal« siger intet.

Til Sv. 22 er ingen folkesmelodier. Sv. 33 har derimod været blandt de mest yndede. Sønd I, 111 a og III, 55 er vel skolelærerkompositioner, I, 111 b møll-ægtig norskpræget (≠ El. II, 6, s. 4) uden at røbe forelæg. De fleste af de norske (især El. II, 1, s. 5 og III, 1, 11 b) synes at være ombygninger af »Af dybsens nød«. Undtagelser er El. III, 1, 11 d, som intet siger, og III, 1, 11 e, hvis 6. linie spejler »Er-montre dich...« — Jeg har desværre ikke haft lejlighed til at sammenføre folketonerne med F. 1986 (32 mel.) eller Z. 5783-5770.

XVIII

23 (306): *Fred i Jesu død vi skulde* —

Strofe som Ktenodiets nr. 59, 233 og 234, hvor til Brorson selv angiver »Herre, jeg har handlet Ede (Kten. regis. r. 46: Joh. Crüger 1649). J. A. L. Holm foreslår